

MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
SU ÜRÜNLERİ HAYVAN DENEYLERİ YEREL ETİK KURULU
YÖNERGESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Yönergenin amacı; Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Su Ürünleri Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulu (MSKÜ-SÜHADYEK)'nin görevlerini ve çalışma ilkelerini belirlemek; deney hayvanlarına uygulanacak deneysel işlemlerin denetlenmesini ve kayıt altına alınmasını sağlamak ve uygun tür, kalite ve sayıda deney hayvanı kullanılması sürecinin etik kurallara uygun olarak sürdürülmesini denetlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Yönerge; Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Su Ürünleri Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulu'nun oluşturulmasını, bu Kurulun çalışma esaslarını, görevlerini, eğitim, denetim ve yükümlülüklerini, deney amacıyla kullanılacak hayvanların kullanımından önce alınması gereken izinleri kapsar.

Dayanak

MADDE 3- (1) (**Değişik madde: 21/03/2019 – 556/46 sayılı Üniversite Senato Kararı**) Bu Yönerge; 04/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu, 11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu, 24/6/2004 tarihli ve 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu, 13/12/2011 tarihli ve 28141 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Deneysel ve Diğer Bilimsel Amaçlar İçin Kullanılan Hayvanların Refah ve Korunmasına Dair Yönetmeliği ve 15/02/2014 tarihli ve 28914 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Hayvan Deneyleri Etik Kurullarının Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 - (1) Bu Yönergede geçen;

- a) 3R ilkesi: Mümkün olan her durumda, canlı hayvan yerine bilimsel açıdan geçerli başka alternatif bir yöntem ya da deneme stratejisinin uygulaması, proje hedeflerinden ödün vermeden kullanılacak hayvan sayısının olabildiğince azaltılması, hayvanlara acı, eziyet, ıstırap çektirecek ve kalıcı hasar yapacak prosedürlerin iyileştirilerek hayvan refahının artırılmasını,
- b) Bakanlık: Tarım ve Orman Bakanlığını,
- c) Başkan: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Su Ürünleri Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulu Başkanını,
- ç) CITES Sözleşmesi: 20/06/1996 tarih ve 22672 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan “Nesli Tehlikede Olan Yabani Hayvan ve Bitki Türlerinin Uluslararası Ticaretine İlişkin Sözleşme”yi,
- d) Çalışma: Araştırma, eğitim ve test amacıyla, deney hayvanları üzerinde yürütülen ve MSKÜ-SÜHADYEK tarafından dosya numarası ile onay verilmiş tüm araştırma projelerini, eğitim ve test etkinliklerini,

- e) Çalışma izni: Deneysel hayvanı kullanıcı, üretici ve tedarikçi kuruluşlara Tarım ve Orman Bakanlığınca verilen belgeyi,
 - f) Deneysel hayvanı: Çalışmada kullanılan, serbest yaşayan veya çoğalan larva biçimleri, canlı kafadanbacaklılar ve normal fetal (embriyonik) gelişimlerinin son üçte birlik döneminden itibaren memeliler dahil, sucul herhangi bir omurgalı canlıyı,
 - g) Etik: Araştırmalarda kullanılacak hayvanlarla ilgili olarak insan ve hayvan yaşamını ilgilendiren bilimlerde yapılabilecek hareketlerin sınırları, hayvana yönelik yapılacak tutum ve davranışa yol gösterici evrensel kuralları,
 - ğ) HADMEK: Hayvan Deneyleri Merkezi Etik Kurulunu,
 - h) Hayvan Refahı Birimi: Üretici, tedarikçi, kullanıcı ve araştırmaya yetkili kuruluşlarda kurulması zorunlu olan, hayvanların refahı ve bakımından sorumlu, veteriner hekim, su ürünleri mühendisi, su ürünleri teknikeri, su ürünleri teknisyeni, veteriner sağlık teknikeri veya veteriner sağlık teknisyeni ünvanına sahip en az bir kişiden, kullanıcı kuruluşlarda ise bu ünvanlardan birine sahip bir kişiye ilaveten biri yerel etik kurul üyesi olmak üzere en fazla üç kişiden oluşan birimi,
 - ı) İnsancıl öldürme metodu: Hayvanın kendi türüne has, en az fiziksel ve duyuşsal ağrı, eziyet ve sıkıntıya maruz kalacağı şekilde yaşamının sonlandırılmasını,
 - i) İn vivo deney: Canlı ortamda yapılan deneyi,
 - j) Kullanıcı: Hayvanları prosedürlerde kullanmaya yetkili olan kişiyi,
 - k) Kurul: Deneysel hayvanları ile yapılacak çalışma isteklerinin incelenmesi, bu çalışmaların etik açıdan değerlendirilmesi, izlenmesi ve görüş bildirilmesi amacıyla oluşturulan Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Su Ürünleri Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulu (MSKÜ-SÜHADYEK)'nu,
 - l) Kuruluş: Tarım ve Orman Bakanlığınca çalışma izni bulunan, müstemilatı ile birlikte açık, kapalı, yarı açık, her türlü sabit ya da taşınabilir tesis, bina veya binalar grubunu,
 - m) Laboratuvar: Kuruluşların bünyesinde yer alan, deneysel ve bilimsel amaç için deneysel hayvanlarına müdahale yapılan birimleri,
 - n) Proje bazlı çalışma: Kuruluşun dışında yürütülecek ve Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından izinli çalışma,
 - o) Prosedür: Hayvanların; doğurtulması, kuluçkadan çıkarılması ya da genetiği değiştirilmiş hayvan soyunun devam ettirilmesi süreçleri dahil, iyi veteriner hekimlik uygulamalarına uygun olarak bir iğnenin batırılmasının yarattığına eşit veya daha fazla acı, eziyet, ıstırap veya kalıcı hasara sebep olabilecek şekilde, bilinen veya bilinmeyen sonuçları olan, deneysel, diğer bilimsel veya eğitici amaçlarla kullanılmasını,
 - ö) Rektör: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Rektörünü,
 - p) Sekreteryaya: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Su Ürünleri Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulu'nda gerekli koordinasyonu sağlayan, yazışmaları yapan ve kayıtları tutan kişi veya kişileri,
 - r) Senato: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Senatosunu,
 - s) Tür: Ortak özellikler taşıyan ve kendi aralarında döllenerek üreyebilen akraba canlıları içeren biyolojik gruba,
 - ş) Üniversite: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesini,
 - t) Yönetmelik: Hayvan Deneyleri Etik Kurullarının Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönetmeliği,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Deney Hayvanının Kullanılma Amaçları, Kurulun Kuruluşu, Çalışma Yöntemi, Görev ve Yetkileri

Deney hayvanının kullanımı

MADDE 5 – (1) Deney hayvanlarının kullanılma amaçları aşağıda belirtilmiştir:

- a) Temel araştırmalar.
- b) Aşağıdaki amaçlardan herhangi birini taşıyan translasyonel veya uygulamalı araştırmalar:
 - 1) İnsan, hayvan veya bitkilerdeki hastalık, sağlık bozuklukları ve diğer anormalliklerin önlenmesi, tanısı, tedavisi veya bunlardan kaçınma.
 - 2) İnsan, hayvan veya bitkilerdeki fizyolojik bozuklukların incelenmesi, belirlenmesi, düzeltilmesi veya modifikasyonu.
 - 3) Hayvanların refahı ve tarımsal amaçlarla yetiştirilen hayvanların üretim şartlarının iyileştirilmesi.
- c) (b) bendinde belirtilen amaçlardan herhangi biri için, ilaçlar, gıda hammaddeleri, yem hammaddeleri, başka maddeler ve ürünlerin kalite, etkinlik ve güvenilirliklerinin geliştirilmesi, üretilmesi ve test edilmesi.
- ç) İnsan ve hayvan sağlığı ve refahı için doğal çevrenin korunması.
- d) Türlerin korunmasını amaçlayan araştırmalar.
- e) Mesleki becerilerin kazandırılması, sürdürülmesi veya geliştirilmesi için yükseköğretim veya eğitimi.
- f) Adli Tıp Soruşturmaları.

Kurulun kuruluşu

MADDE 6 - (1) Kurul üyeleri;

- a) Üniversite içinde deney hayvanı yetiştirilmesi, üretilmesi bakımından sorumlu ve deney hayvanları kullanım sertifikasına sahip, tam gün ünitelerde çalışan, hayvan deneyleri konusunda en az bir yıl tecrübeli bir veteriner hekim,
 - b) Üniversite içinde deney hayvanları ile çalışma yapan birimlerden bir temsilci,
 - c) Kendisi ve birinci derece yakınları, hayvanlar üzerinde deneysel çalışma yapmayan ve kuruluş ile çıkar ilişkisi olmayan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı bir kişi,
 - ç) Üniversite veya kuruluş ile çıkar ilişkisi olmayan sivil toplum kuruluşuna üye Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı bir kişi,
 - d) Su ürünleri ve/veya hayvan deneyleri alanında çalışmaları bulunan Üniversite öğretim üyeleri,
- olmak üzere (**Değişik ibare: 21/03/2019 – 556/46 sayılı Üniversite Senato Kararı**) toplam 9 (dokuz) üyeden oluşur.

(2) Kurulda görev alacak en az bir üyenin in vivo hayvan deneylerinde en az bir yıl tecrübeli ve doktora veya tıpta uzmanlık derecesine sahip olması gereklidir. Kurulda tıp veya veteriner hekim etiği uzmanlarının da bulunması tercih edilir.

Kurul üyelerinin görevlendirilmesi ve görev süresi

MADDE 7 - (1) Başkan, başkanvekili ve üyeler, Rektör onayı ile görevlendirilir. Görevlendirmeler, HADMEK'e bildirilir.

(2) Başkan, başkan vekili ve veteriner hekim Üniversitenin tam zamanlı çalışanı olmak zorundadır.

(3) Veteriner hekim Kurulun daimi üyesidir.

(4) Kurul üyelerinin görev süresi 4 (dört) yıldır. Görev süresi biten üye yeniden görevlendirilebilir.

(5) Başkan, 4 yıl süre ile üyeler arasından bir raportör görevlendirir.

(6) Başkanın olmadığı durumlarda başkanvekili başkana vekalet eder.

(7) Atamalar veya onay ile görevlendirilmelere dair değişiklikler bir ay içinde HADMEK'e bildirilir.

(8) Yönetmelik hükümlerine aykırı hareket ettiği tespit edilen kişiler Kurul üyesi olarak görevlendirilemez.

(9) Kurul sekretaryası Rektör onayı ile görevlendirilir. Kurulun düzenli çalışması, başvuruların alınması, değerlendirilmesi ve arşivlenmesi amacıyla sekreteryaya oluşturulur.

(10) Bir takvim yılı içerisinde izinsiz ve mazeretsiz olarak üst üste üç toplantıya katılmayan üyenin üyeliği kendiliğinden düşer.

(11) Üyelik sıfatının ölüm, emeklilik, ayrılma gibi herhangi bir nedenle sona ermesi veya üyeliğin düşmesi halinde, yerine aynı usul ile kalan süreyi tamamlamak üzere ayrılan üyenin niteliklerini taşıyan yeni bir üye seçilir.

Kurulun çalışma yöntemi

MADDE 8 - (1) Kurul aşağıda belirtildiği şekilde çalışır:

a) Kurul, Başkanın belirleyeceği gündemle ayda en az bir defa ve üyelerinin en az üçte ikisinin katılımı ile toplanır.

b) Kurul gerektiğinde alt komisyonlar oluşturabilir.

c) Kurul toplantıları başkanın bulunmadığı hallerde başkan vekilinin yönetiminde yürütülür.

ç) Kurulda kararlar, oy çokluğu ile alınır. Oyların eşit olması halinde başkanın oyu yönünde karar verilir.

d) Kurula yapılacak başvurular araştırmanın yürütücüsü tarafından, Başvuru Formu (Ek.1), Taahhütname (Ek.2), proje bazlı başvurularda ilave olarak Aydınlatılmış Gönüllü İşletme Onam Formu (Ek.3) ve eğitim amaçlı çalışmalarda Eğitim Formu (Ek.4) doldurularak yapılır. Form, deney hayvanlarının kullanılma gerekçesi, uygulanacak işlemler, kullanılacak hayvan tür ve sayıları, temin edildikleri yerler, kullanıcı kuruluşa geldiği tarih ve yapılan tüm işlemler hayvana verilecek zararların niteliği ve boyutları, deneylere katılacak personeli içerir. Bütün başvurular ve alınan kararlar tarih ve sayı numarası verilerek kayıt altına alınır.

e) Kurul, yaptığı değerlendirme neticesinde "Uygun, Düzeltilmesi Gerekir, Şartlı Olarak Uygun ya da Uygun Değildir" şeklinde karar verir. Kararlar başvuru sahibine başvurunun yapıldığı tarihten itibaren 40 iş günü içinde yazılı olarak bildirilir. Bu süre proje değerlendirilmesini de kapsar. Projenin karmaşıklığı veya birden çok bilim dalını ilgilendirdiği hallerde, Kurul süreyi bir defaya mahsus olmak üzere 15 iş gününü geçmeyecek şekilde uzatabilir. Uzatma sebebi ve süresi gerekçelendirilerek, süre sona ermeden yürütücü bilgilendirilir. Eğer kurul üyelerine ait başvuru varsa ilgili kurul üyesi görüşmelere katılamaz ve oy kullanamaz.

f) "Düzeltilmesi Gerekir" kararı çıkan başvurularda düzeltilme yapıldıktan sonra başvuru Kurula tekrar sunulur ve değerlendirilir. "Şartlı Olarak Uygun" kararı çıkan başvurularda Kurul tarafından belirlenecek süre boyunca, hayvan refah birimi tarafından izlenip, istenilen koşulların sağlanıp sağlanmadığı değerlendirildikten sonra "Uygun" ya da "Uygun Değildir" şeklinde karara bağlanır ve proje ile ilgili Kurula rapor verilir. Kurul bir projenin yapılabilirliğini sınamak amacıyla az sayıda hayvan üzerinde ön çalışmaların yapılmasını isteyebilir. Bu durumda kesin karar, "Şartlı Olarak Uygun" kararı verilen projelerdeki usullere göre verilir. Kurul gerektiğinde başvurunun niteliğine göre Başkanın önerisi üzerine konusunda deneyimli uzmanların yazılı görüşlerini alabilir veya kurul toplantısına davet ederek sözlü veya yazılı görüş isteyebilir.

g) Kurul tarafından çalışmalar için azami 5 (beş) yıl süre ile izin verilir, süre uzatımı talebi olması halinde, talebin gerekçelendirilmesi şartıyla ek süre verilebilir.

ğ) Bütün başvurular ve alınan kararlar, tarih ve sayı numarası verilerek kayıt altına alınır. Kayıtlar en az beş yıl süreyle muhafaza edilir. Kayıtlar HADMEK ve Bakanlığın denetimine açık tutulur.

h) Kurul onayı alındıktan sonra projedeki ve çalışmaya katılacak kişilerdeki değişiklikler proje yürütücüsü tarafından Kurula yazılı olarak bildirilir ve onayı alınır.

i) Kurulda kullanılan tüm deney hayvanlarına ait kayıtlar hayvan refahı biriminde görevli deney hayvanı yetiştirilmesi, üretimi ve bakımından sorumlu veteriner hekim tarafından tutulur veya tutturulur. Yapılan tüm başvurular ve alınan kararlar en az 5 (beş) yıl süreyle saklanır. Kayıtlar HADMEK ve Bakanlığın denetimine açık tutulur.

i) Kuruluş dışında gerçekleştirilecek proje bazlı çalışmalar için proje sahipleri, Bakanlıktan onay alarak Kurula başvuruda bulunabilirler.

j) Proje bazlı izin alan yürütücüler, izin alınma tarihinden itibaren her yıl Kurula yapılan işlemler hakkında kısa bir bilgi içeren rapor sunmakla yükümlüdürler.

k) İzin verilen projelerde hayvan refahını olumsuz etkileyecek herhangi bir değişiklik olup olmadığı kurul tarafından denetlenir. Kurul, onaylanan projeye uyulmaması durumunda, verilen izni iptal eder. İzin iptal edilmesi durumunda; hayvan refahı birimi tarafından, projede kullanılan veya kullanılması öngörülen hayvanların refahının olumsuz yönde etkilenmemesi sağlanır.

l) Tür tanımlama ile ilgili doğadan yaban hayvanı kullanılmasında Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü'nden alınan izin, kurul izni yerine geçer.

Kurulun yetki, görev ve sorumlulukları

MADDE 9- (1) Bu Yönerge kapsamında, deney hayvanları üzerinde yapılacak tüm uygulamaların, Kurul tarafından onaylanmış olması zorunludur. Kuruluş dışından tedarik edilecek deney hayvanları ve ortak araştırmalar ile ilgili Üniversite öğretim elemanlarının da içinde yer alacağı çalışmalarda, Kurul tarafından verilecek karara göre işlem yapılır.

(2) Kurulun yetki, görev ve sorumlulukları şunlardır:

a) Kurulda yürütülecek çalışmalarda ve proje bazlı alınan izinlerde, bakılan deney hayvanlarının sağlıklı ve bilimsel standartlara uygun koşullarda yaşamalarını, deney hayvanlarının üretim, yetiştirme, barındırma, nakil şartları ile deneylerin yapıldığı laboratuvar koşullarının ve ekipmanın etik yönden uygun olup olmadığını denetlemek, uygun görmediği durumlarda deney hayvanı kullanılmasını engellemek ve bu konuda gerekli tedbirleri alarak denetimleri yapmak.

b) Deney hayvanları üzerinde yapılacak tüm işlemlerin etik yönden kabul edilebilir sınırlarını belirleyerek yapılacak işlemlere ilişkin protokollerini onaylamak veya gerekçeli olarak red etmek.

c) Kurum içinde ve dışında deney hayvanı kullanılması sürecinin 3R ilkelerine ve etik kurallara uygun olarak sürdürülmesini denetlemek, bu amaçla gerekli düzenlemeleri yapmak.

ç) Deney hayvanı kullanılarak elde edilenlerle aynı veya daha yüksek düzeyde bilgi sağlayabilecek ancak hayvan kullanılmayan veya en az sayıda hayvan kullanılan ya da daha az acı verilen prosedürler içeren alternatif yöntemlerin geliştirilmesine ve doğrulanmasına katkıda bulunacak ve bu alanda araştırmayı teşvik edecek uygulamalar yapmak.

d) Üniversite mensuplarıncaya deney hayvanı kullanılarak yapılacak eğitsel ve bilimsel çalışmaların belirlenen ilkeler doğrultusunda değerlendirmesini yapmak.

e) Deney hayvanları üzerinde yapılacak işlemlerin onaylanmış protokole uygun olarak yapılmasını ve gerektiğinde sonlandırılmasına karar vermek.

f) Deney hayvanı ile çalışacak personelin gerekli eğitimi almasını sağlamak, bu amaçla sertifika programları düzenlemek, deney hayvanı kullanım sertifikası bulunması şartıyla hayvan deneyleri yapılmasına izin vermek ve deney hayvanları sertifikası olmayanların hayvan deneyleri yapmasını engellemek.

g) Deneysel hayvan kullanımı ile ilgili her türlü veriyi toplamak ve deney hayvanları kullanımını yıllık raporunu hazırlamak ve HADMEK'e sunmak.

ğ) Deneysel çalışmalar sonunda ortaya çıkan atıklar ve tıbbi atıkların 2872 sayılı Çevre Kanunu ve ilgili mevzuat çerçevesinde bertarafını sağlamak.

h) 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanununun ve ilgili mevzuatın getirdiği hükümler çerçevesinde deney hayvanlarının kayıt altına alınmalarını ve izlenebilmelerini sağlamak.

ı) Düzenlenecek eğitim sertifika programlarını otuz gün önce HADMEK'e bildirmek, düzenlenecek sertifika eğitim programları ve eğitim sonunda başarılı olarak sertifika alan kursiyerler ile ilgili bilgileri HADMEK'e bildirmek.

i) Deneysel hayvanların, prosedür sonrası sahiplendirilmesi veya yetiştiricilik sistemine iadesinde sakınca görülüp görülmediği hakkında karar vermek.

j) Etiğin yaşama saygı ilkesi her türlü hayvan türü için geçerli kabul edildiğinden, bilimsel araştırmalarda kullanılması zorunlu olan deney hayvanlarına kötü uygulamaları engellemek.

k) Deneysel hayvanlarının 5 inci maddede belirtilen amaçlar kapsamında kullanılmasını sağlamak.

l) Ağır acı, stres ya da buna denk eziyet veren deneylerde bir hayvanın bir defadan fazla kullanılmamasını, zorunlu olarak kullanılması gerekiyorsa bunun sağlam bilimsel gerekçelere dayandırılmasını sağlamak.

m) Eğitim amaçlı kongre, konferans ve seminerlerde ağrı ve acı veren deneylerin yapılmamasını sağlamak.

n) Bilimsel açıdan güvenilir verinin, hayvanlara mümkün olduğu kadar az acı çektirerek ve onları en az strese sokarak elde edilmesini sağlamak.

o) Araştırmalar süresince kuruluştaki kullanılan deney hayvanlarına, türüne uygun şartlar hazırlamak ve en iyi fizyolojik, davranışsal ve çevresel şartların kontrolünü sağlamak.

ö) Uygun şekilde eğitilmiş personel tarafından uygun şartlarda deney hayvanı bakımının kontrol edilmesi.

p) Araştırmacılar tarafından, deneylerin hangi durumlar yerine getirildiğinde sonlandırılacağına dair hedef noktaların belirlenmesini sağlamak.

r) Araştırılan bilginin elde edilmesinde geçerliliği ispatlanmış alternatif usuller varsa hayvan deneylerini etik olarak uygun görmemek ve daha önceden ayrıntılı olarak yapılmış deneylerin tekrar edilmesine engel olmak.

s) Deneysel için en uygun hayvan türü ve yöntemin seçilmesini ve bilimsel olarak anlamlı sonuç verebilecek en az sayıda hayvan kullanılmasını sağlamak.

ş) Deneysel hayvanlarına gereksiz acı ve ağrı verecek deneylerde uygun bir anestezi usulünün uygulanmasını ve araştırmalarda uygun ağrı kesici ve anestezi kullanılmasını sağlamak.

t) Anestezinin, hayvan için deneyin kendisinden daha fazla travmatik olması ve deneyin amacına uygun olmaması durumunda yapılmasını engellemek.

u) Deneysel etik ilkeler çerçevesinde yapılması ve amacına uygun olması için veteriner hekim kararı ile;

1) Anesteziden çıktığında önemli oranda acıya maruz kalacak olan hayvanın ağrı kesici ile tedavi edilmesini, tedavi edilmesi mümkün değilse insancıl bir metotla öldürülmesini,

2) Deneysel hayvanının araştırma sürecinde ya da sonunda hayatına son verilmesi işlemlerinin uygun gerekçelerle yapılmasını,

3) Şiddetli ve sürekli ağrı çeken veya normal hayatını sürdüremeyecek duruma gelen deney hayvanları ile sağlığı ve çevresi için risk oluşturabilecek deney hayvanlarının insancıl bir metotla yaşamalarına son verilmesini, sağlamak.

ü) Araştırmada kullanılan ve yaşamalarını sürdüren deney hayvanlarına, deney sonunda sağlıklı yaşam şartlarının teminini sağlamak.

v) Hayvanları ağır ve uzun süreli acıya maruz bırakacak deneylerin yapılmasına, etik ilkeler ile araştırmadan elde edilecek fayda ve hayvanların çekeceği acı dikkate alınarak karar vermek.

y) Bilimsel hedeften uzaklaşmadığı ve hayvanın refahının bozulmadığı sürece hayvanlar üzerinde birden fazla uygulama yaparak, deneyde kullanılan hayvanların sayısını azaltmak.

z) Deneyde kullanılarak ölen hayvanların doku ve organlarının paylaşılması kapsamında diğer başvurulara değerlendirilmesini sağlamak.

aa) Uzun süreli olması muhtemel şiddetli acı, eziyet ve ıstırapla sonuçlanan ve düzeltilmesi mümkün olmayan uygulamalardan kaçınmak.

bb) Yalnızca kendi bünyesindeki hayvan refahı biriminin denetiminde gerçekleştirilecek prosedürlere izin vermek.

cc) Onay verilen projelerde, içerikte ve çalışmaya katılacak kişilerde yapılacak değişiklikleri takip etmek ve gerekli izinlerin alınmasını sağlamak.

çç) Canlı hayvanlarda yapılacak deney amaçlı çalışmaların sorumlu veteriner hekim gözetiminde yapılmasını sağlamak.

Kurula başvuru

MADDE 10- (1) Başvurular, Ek-1’de yer alan Başvuru Formu doldurularak ekleri ile birlikte Kurul Sekreteryasına teslim edilir. Başvuru Formunda aşağıdaki bilgilerin bulunması zorunludur:

- a) Proje adı,
- b) Proje yürütücüsü ve diğer araştırmacıların adı, adresi, görev yeri, imzası,
- c) Prosedürün yapılacağı yer ve süresi,
- ç) Canlı hayvanlar üzerinde prosedür uygulayacakların eğitim sertifikaları,
- d) Başvuru tarihi,
- e) Proje önerisi,
- f) Günlük dile yazılmış teknik olmayan proje özeti,
- g) Hayvan kaynakları, tahmini hayvan sayısı, türü ve yaşı,
- ğ) Hayvanlar üzerinde gerçekleştirilecek prosedürler,
- h) Prosedürlerin sebep olacağı acı, eziyet, ıstırap ve kalıcı hasar düzeyi,
- ı) 3R ilkesinin prosedürlerde uygulanma şekli,
- i) Kullanılması planlanan anestezi, analjezi ve diğer ağrı kesici yöntemler,
- j) Hayvanların yaşamları boyunca acı ve ıstırap çekmemesi ya da çektikleri ıstırapın azaltılması için alınacak önlemler,
- k) Prosedürlerin sonlandırılmasında insancıl öldürme metodunun belirlenmesi,
- l) Hayvan sayısını ve prosedürlerin sebep olacağı acı, eziyet, ıstırap ya da olası çevresel etkileri asgariye indirmek için uygulanacak deneysel veya gözlemsel stratejiler ile veri analiz usulleri,
- m) Hayvanların birden fazla projede kullanılıp kullanılmayacağı,
- n) Hayvanların barındırma, yetiştirme ve bakım şartları,
- o) Projede yer alanların yetkinliği,
- ö) Taahhütname.

(2) Bir başvuru dosyasının gündeme alınarak görüşülebilmesi için toplantı tarihinden en geç bir hafta öncesinde eksiksiz olarak Kurul Sekreteryasına teslim edilmiş olması gerekir.

(3) Kurula başvurular, proje yürütücüsü tarafından yapılır. Lisans ve lisansüstü eğitim ve tez çalışmaları için yürütücü, danışman öğretim üyesidir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Deney Hayvanı ve Araştırmalara İlişkin Uygulamalar

Deney hayvanları

MADDE 11- (1) Kurulun çalışmalarında kullanılacak hayvanlara ilişkin hususlar:

a) Deney hayvanları üzerinde yapılacak tüm prosedürlerin Kurul tarafından onaylanmış olması zorunludur.

b) Kurul tarafından yapılan düzenlemelere uygun olarak alınmış bir genel veya özel istisna olmadıkça, deneylerde kullanılacak;

- Zebra balığı (*Danio rerio*)

türünün kayıtlı yasal deney hayvanı üreticisi ve tedarikçilerinden alınmış olması şartı aranır.

(2) Ulusal mevzuat ve uluslararası sözleşmeler çerçevesinde nesli tehlike altında olan ve korunan türler ile CITES Sözleşmesinin Ek-1 Listesindeki türlerin kullanılmasına aşağıda belirtilen durumlarda izin verilir:

a) Prosedür, 5 inci maddenin birinci fıkrasının (b) bendinin (1) numaralı alt bendi ile (c) ve (d) bentlerinde belirtilen amaçlardan birine sahipse,

b) Prosedürün amacının söz konusu türlerin dışındaki türler ile gerçekleştirilemeyeceğine dair bilimsel bir gerekçe mevcutsa.

(3) Doğadan temin edilmiş yaban hayvanı üzerinde yapılacak deney bir bilimsel gerekçeyle; ancak diğer hayvanların deneyin amacı bakımından yeterli olmaması halinde onaylanır. Bu konuda yapılan çalışmalarda Tarım ve Orman Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü'nden izin alınır ve sonra Kurul onayına sunulur.

(4) Kurul ve Hayvan refah biriminin denetimini yapabileceği proje bazlı su ürünleri üzerine yapılacak çalışmalar da Bakanlık tarafından proje bazlı olarak verilmiş izin belgesi istenir ve Kurul tarafından değerlendirilerek karar verilir.

Anestezi ve anestezi uygulanması, öldürme ve deneylerde şiddet sınıflandırması ile ilgili işlemler

MADDE 12- (1) Anestezi ve anestezi uygulanması, öldürme ve deneylerde şiddet sınıflandırması ile ilgili işlemler 13/12/2011 tarihli ve 28141 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Deneysel ve Diğer Bilimsel Amaçlar İçin Kullanılan Hayvanların Refah ve Korunmasına Dair Yönetmeliğin 21 inci ve 22 nci maddeleri ile Ek-8 ve Ek-9'a göre yapılır.

Hayvanların deneylerde tekrar kullanımı

MADDE 13- (1) Daha önce bir ya da birkaç deneyde kullanılan bir hayvanın tekrar kullanılmasına aşağıdaki durumlarda izin verilir:

a) Daha önceki deneylerin gerçek şiddeti "Hafif" veya "Orta" ise.

b) Hayvanın genel sağlık durumu tamamen eski haline dönmüşse.

c) Yeni deney "Hafif", "Orta" veya "Düzelmez" olarak sınıflandırılmışsa.

ç) Hayvan üzerinde daha önce gerçekleştirilen prosedürleri değerlendirebilecek bir veteriner hekim tarafından uygun bulunmuşsa.

(2) İstisnai durumlarda, (a) bendini uygulama dışı bırakacak şekilde ve hayvanın veteriner hekim tarafından muayene edilmesinden sonra, hayvanın şiddetli acı, ıstırap veya eşdeğerini içeren bir deneyde birden fazla kullanılmaması şartıyla bir hayvanın tekrar kullanılmasına izin verilebilir.

Deneyin sonlandırılması

MADDE 14- (1) Deneyle ilgili olarak daha fazla gözlemin yapılamayacağı hallerde ya da genetiği değiştirilmiş hayvan soyları ve nesilleri artık takip edilmiyorsa veya sürekli devam eden bir şekilde iğne batırılmasına eşdeğer ya da daha fazla acı, eziyet, ıstırap ve kalıcı hasar yaşaması bekleniyorsa deney sonlandırılır.

(2) Deneyin sonunda, bir hayvanın yaşamaya devam etmesine dair karar bir veteriner hekim tarafından alınır. Bir hayvanın yaşatılmaya devam etmesi durumunda, sağlık durumuna uygun bakım ve barınma hizmeti sağlanır. Hayvan orta veya şiddetli acı, eziyet, ıstırap ve kalıcı hasar yaşamaya devam ediyorsa öldürülür.

Projelerin değerlendirilmesi

MADDE 15- (1) Projeler:

- a) Bilimsel, eğitsel veya yasal gerekçeleri,
- b) Hayvan kullanımı gerekçelerini,
- c) Prosedürlerin mümkün olan en insani ve çevreye duyarlı şekilde gerçekleştirilmesinin tasarlanmasını,
- ç) Tahmin edilen bilimsel faydaları ve eğitim yönünden değeri,
- d) 3R ilkesine uyumu,
- e) Prosedür şiddetinin sınıflandırılmasını,
- f) Elde edilecek fayda ve hayvanların çekeceği acı,
- g) Öldürme metotları, prosedürler, anestezi, tekrar kullanım, bakım ve barınma şartlarının geçerli mevzuata uygunluğunu,
- ğ) Geriye dönük değerlendirmenin yapılıp yapılmayacağına ve ne zaman yapılacağına karar verilmesi, kriterlerine göre Kurul tarafından değerlendirilir.

(2) Kurul tarafından proje değerlendirmesini yapacak uzmanların; 3R ilkesi, deney tasarımı, hayvan deneyleri pratik uygulamaları, yaban hayvanları deneyleri pratik uygulamaları veya hayvan bakım ve beslenmesi konusunda yetkin olmasına göre seçilmesine dikkat edilir.

(3) Proje değerlendirmesi şeffaf olmalıdır. Fikri mülkiyet haklarının ve gizli bilgilerin korunması için, proje değerlendirmesi tarafsız bir şekilde gerçekleştirilir ve bağımsız tarafların görüşlerini de kapsayabilir.

Proje özetleri

MADDE 16- (1) Fikri mülkiyet hakkı ve gizli bilgilerin korunmasına tabi olarak, teknik olmayan proje özeti aşağıdaki hususları kapsar:

- a) Tahmin edilen hasar ve faydalarla kullanılan hayvan kimliği de dahil, projenin hedefleri hakkında bilgiyi,
- b) 3R ilkesine uyulduğunu.

(2) Teknik olmayan proje özeti anonim olacak şekilde ve kullanıcı ile personelin ad ve adreslerini içermeyecek şekilde hazırlanır.

(3) Kurul, teknik olmayan proje özetinde projenin geriye dönük değerlendirme sürecine tabi tutulup tutulmayacağı ve bu sürenin sınırının belirtilmesini talep edebilir. Bu durumda, teknik olmayan proje özetinin geriye dönük değerlendirmenin sonuçlarıyla güncelleştirilmesini sağlar.

(4) Bakanlığın veri tabanı oluşturulması durumunda, yetki verilen projelerin teknik olmayan proje özetleri ve bunlarda yapılan güncellemeler bu veri tabanında yayınlanır.

Geriye dönük değerlendirme

MADDE 17- (1) Kurul izni alınarak sonuçlandırılan projeler ile ilgili geriye dönük değerlendirme yapılması kararı alınması halinde Kurul'a ibraz edilen dokümanlara göre aşağıdaki hususlar değerlendirilir:

- a) Projenin amaçlarına ulaşıp ulaşılamadığı.
- b) Kullanılan hayvan türlerinin sayısı, hayvanlara verilen zarar ve prosedürlerin şiddeti.
- c) 3R prensibinin uygulanmasına katkıda bulunabilecek unsurlar.

(2) İnsan dışı primatların kullanıldığı tüm projeler ve uzun süreli ve iyileştirilemeyen şiddetli ağrı, eziyet ve ıstırap içeren prosedürler de dahil "Şiddetli" olarak sınıflandırılan prosedürleri içeren projeler geriye dönük değerlendirmeye tabi tutulur.

(3) İkinci fıkra hükümleri dışındaki projeler geriye dönük değerlendirmeden muaf tutulabilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Eğitim

Deney hayvanı ile uğraşacak personelin eğitimi

MADDE 18- (1) Deney hayvanı ile uğraşacak personelin eğitiminde uyulması gerekli hususlar aşağıda belirtilmiştir:

a) Deney hayvanı ile uğraşan veya uğraşacak araştırmacıların eğitilmesi için eğitim programlarının düzenlenmesi, deney hayvanları kullanım sertifika programlarının açılması, düzenlenmesi ve yürütülmesinden Kurul sorumludur. Bu programlarda başarılı olanlara, Kurul tarafından deney hayvanı kullanım sertifikası verilir.

b) Deney hayvanı kullanarak her türlü eğitim, araştırma, uygulama ve test yapmak isteyen veya bu programların yapılmasında deney hayvanlarına dokunarak katkıda bulunan öğrenciler, araştırmacılar, akademik, sağlık, teknik ve idari personel deney hayvanı kullanıcısı olarak kabul edilir.

c) Deney hayvanı kullanıcıları, sertifika almadan bu hayvanlar üzerinde deney, eğitim, test amacıyla işlem yapamaz ve çalışma mekânlarında bu hayvanları barındıramazlar. Çiftlik hayvanlarıyla yapılacak araştırmalarda araştırma ekibinin içinde bir veteriner hekimin bulunması zorunludur. Bu durumda veteriner hekimin deney hayvanları kullanım sertifikası bulunması gerekli değildir.

ç) Kurul; deney hayvanı üretilmesi ve yetiştirilmesi ile sorumlu personelin asgari olarak bilgilendirilmesi ve uyulması gereken usul ve esasları içeren bir meslek içi eğitim programı hazırlar ve periyodik olarak uygulanmasını denetler.

d) Kurul onayına sunulan çalışmada, deney hayvanı kullanan kişinin kullanım sertifikası olmaması halinde bu çalışmaya onay verilmez.

e) Bir araştırmacı, kendi sertifikası olmaması halinde araştırma yürütücüsü olarak başka kişilerle ortak çalışma yapmak amacıyla Kurula başvurabilir. Kendisinin katıldığı, ancak doğrudan deney hayvanlarıyla prosedür uygulamayan araştırmacılar, sertifikalı deney hayvanı kullanıcılarının yardımıyla deneylerini sürdürebilirler.

f) Deney hayvanları kullanım sertifikası programlarının içeriği Bakanlıkça yayınlanan mevzuata uygun olarak düzenlenir.

g) HADMEK gerektiğinde sertifika programlarını güncelleyebilir.

ğ) Deney Hayvanları Kullanımı Sertifika Programlarında derslerin % 80'ine devam etmek zorunludur. Kursiyerlerin sertifika alabilmesi için kurs sonunda yapılacak olan sınavda 100 üzerinden en az 70 puan almaları gereklidir. Düzenlenen deney hayvanları kullanım sertifikası programlarına kayıt yaptırarak devam ve başarı şartlarını yerine getiren kursiyerlere "Deney Hayvanları Kullanım Sertifikası" verilir. Deney Hayvanları Kullanım Sertifikası, Başkan ve Rektör tarafından imzalanır.

h) Sertifika eğitim programlarının nasıl yürütüleceği Kurul tarafından belirlenir.

ı) Kurul düzenleyeceği sertifika eğitim programlarını otuz gün önce HADMEK'e bildirmekle yükümlüdür.

i) Kurul düzenlediği sertifika eğitim programları sonunda başarılı olarak sertifika alan kursiyerler ile bilgileri HADMEK'e bildirmekle yükümlüdür.

j) Lisans veya yüksek lisans düzeyinde deney hayvanı kullanımı ile ilgili alınmış olan eğitimlerin sertifika programına eşdeğer olup-olmadığına Kurul karar verir ve uygun olduğuna karar verilen eğitim programlarını tamamlayanlara Kurul tarafından sertifika verilir.

k) Yönetmelik hükümleri haricinde başka kurumlardan alınmış olan deney hayvanları kullanım sertifikaları ya da benzerlerinin eşdeğer olup olmadıklarına HADMEK karar verir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

İzin zorunluluğu

MADDE 19- (1) Üniversiteye bağlı birimlerde hayvan deneyleri alanında bilimsel ve uygulama etkinlikleri ile ilgili çalışma yapacak olan tüm araştırmacılar Kurula yazılı olarak başvuruda bulunarak Kurul onayı almak zorundadırlar. Onay alınmadan yapılan çalışmalar, idari ve yasal soruşturmayı gerektirir ve çalışma hemen durdurulur. Kuruldan izin alınmadan başlatılan çalışmalar için sonradan onay belgesi verilmez.

(2) Kurul oluru, onaylanan araştırma protokolüne uygun olmak kaydıyla geçerlidir. Araştırma protokolünde ve çalışmaya katılacak kişilerdeki değişiklikler proje yürütücüsü tarafından Kurula bildirilir ve onayı alınır. Kurul onayı alınmaksızın hiçbir protokol değişikliği uygulanamaz. Kurul onayı alınmadan protokol değişikliklerinin yapılması durumunda Kurul tarafından çalışma durdurulur.

(3) Deney hayvanları kullanılarak yapılan deneysel çalışmalarda yer alan etkinliklerle ilgili araştırmalara ilişkin ulusal ya da uluslararası nitelikli her türlü bilimsel yayında “MSKÜ-SÜHADYEK Onayı Alınmıştır” veya “MSKÜ-SÜHADYEK İlkelerine Uyulmuştur” ifadesine yer verilmek zorunludur. Başvuru yapılmadan yapılan bildirimlerden doğabilecek etik sorunların sorumluluğu yayının yazar/yazarlarına aittir.

(4) Projenin sona ermesini takiben proje yürütücüsü, elde edilen sonuçlar ve çalışmanın hayvan refahına ve 3R ilkesine katkıları konusunda bir raporu çalışma sonlandıktan itibaren 3 (üç) ay içerisinde hazırlar ve Kurul Sekreteryasına sunar.

Kayıt ve deney hayvanlarının kimliklendirilmesi

MADDE 20- (1) Deney hayvanlarının kayıt altına alınması ve kimliklendirilmesi, Deneysel ve Diğer Bilimsel Amaçlar İçin Kullanılan Hayvanların Refah ve Korunmasına Dair Yönetmeliğin 34, 35 ve 36 ncı maddelerine göre yapılır. Kayıtlar HADMEK kararı doğrultusunda Bakanlıkça istenilen istatistik formlarında belirlenen bilgileri kapsar.

Denetim

MADDE 21- (1) Kurul; deney, üretim, yetiştirme, barındırma ve nakil koşulları ile deneylerin yapıldığı barınak, laboratuvar koşullarının ve ekipmanın etik yönden uygun olup olmadığını denetler; uygun bulmadığı durumlarda deney hayvanı kullanılmasını engeller.

Gizlilik

MADDE 22 – (1) Kurul yazışmaları gizlidir. Yönetmelikte belirtilen yetkili kurumlar dışında üçüncü şahıslara bilgi verilemez.

Yönergede hüküm bulunmayan hususlar

MADDE 23- (1) Bu Yönergede hüküm bulunmayan hususlarda, Hayvan Deneyleri Etik Kurullarının Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik, Deneysel ve Diğer Bilimsel Amaçlar İçin Kullanılan Hayvanların Refah ve Korunmasına Dair Yönetmelik ve ilgili mevzuat hükümleri uygulanır.

Yürürlük

MADDE 24 – (1) Bu Yönerge, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Senatosu tarafından kabul edildikten ve HADMEK tarafından onaylandıktan sonra yürürlüğe girer

Yürütme

MADDE 25 – (1) Bu Yönerge hükümleri Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Rektörü tarafından yürütülür.

EKLER:

- 1- Başvuru Formu
- 2- Taahhütname
- 3- Aydınlatılmış Gönüllü İşletme Onam Formu
- 4- Eğitim Formu

Yönergenin Kabul Edildiği Senato Kararının	
Tarihi	Sayısı
06/03/2019	555/2
Yönergede Değişiklik Yapan Senato Kararının	
Tarihi	Sayısı
21/03/2019	556/46

EK-1

**MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
SU ÜRÜNLERİ HAYVAN DENEYLERİ YEREL ETİK KURULU
ARAŞTIRMA PROJESİ BAŞVURU FORMU**

Yerel Etik Kurul Tarafından Doldurulacaktır			
Dosya No:	Başvuru Tarihi:	☐ İlk Başvuru ☐ Değişiklik (Eski Dosya No)	Onay Tarihi:

1. Başvuru tarihi:

2. Araştırmanın adı:

3. Araştırmanın yürütücüsü ve araştırmacıların ünvan, ad, çalıştığı kurum adres, Deney Hayvanları Kullanım Sertifika Tarih/No ve imzaları:

Adı Soyadı	Ünvanı/Görevi	Çalıştığı Kurum / Adres	Sertifika Tarih/No	İmza:

4. Araştırmacıların Görev Dağılımları (Liste olarak belirtilmelidir):

Adı Soyadı	Araştırmadaki Görevi

5. Araştırma Yürütücüsünün İletişim Bilgileri (e-posta, tel vb.):
6. Araştırma hangi kurum, kuruluş veya kişilere sunulacaktır. (İşletmede yapılacaksa Aydınlatılmış Gönüllü İşletme Onam Formu ekte sunulmalıdır)
7. Araştırma Önerisi
 - a. Araştırmanın önemi, bilime ve uygulamaya yaptığı katkı
 - b. Araştırmanın amacı:
 - c. Çalışmanın günlük dille yazılmış teknik olmayan araştırma özeti:
 - d. Araştırmada kullanılacak materyal ve yöntemler:
 - e. Literatür Bilgisi(Konuya Özel Ve Hayvanlara Yapılacak Özel Uygulamalara Ait Temel Literatürler Özet Olarak Belirtilir)
8. Hayvanlar üzerinde gerçekleştirilecek Prosedürler
9. Prosedürlerin sebep olacağı acı, eziyet, ıstırap ve kalıcı hasar düzeyi:
10. 3R ilkesinin prosedürlerde uygulanma şekli:
11. Hayvanların yaşamları boyunca acı ve ıstırap çekmemesi ya da çektikleri ıstırapın azaltılması için alınacak önlemler:
12. Hayvan sayısını ve prosedürlerin sebep olacağı acı, eziyet, ıstırap ve olası çevresel etkileri asgariye indirmek için uygulanacak deneysel veya gözlemsel stratejiler ile veri analiz usulleri:
13. Araştırmada kullanılacak deney hayvanlarının sayı, kaynak, tür ve yaşı:

14. Araştırmada kullanılacak deney hayvanlarının birden fazla projede kullanılıp kullanılmayacağı:

15. Araştırmada kullanılacak deney hayvanlarının bakım yeri, süresi, yetiştirme ve bakım koşulları:

16. Gerektiğinde kullanılacak anestezi ve analjezik madde türü, miktarı ve verilif yolu:

Madde	Doz	Verilme Yolu	Etki Süresi	Literatür

17. Gerektiğinde kullanılacak İnsancıl Öldürme (ötenazi) yöntemi:

Madde/Yöntem	Doz	Verilme Yolu	Literatür

18. Gerektiğinde ölü hayvanların yok edilme yöntemi:

19. Gerektiğinde araştırmanın sonlandırılma kriterleri (hastalık, projeye uyulmaması, deney hayvanının refah koşullarının sağlanmaması, kurallara uyulmaması vb.):

20. Canlı hayvanlar üzerinde prosedür uygulayacakların eğitim sertifikaları (ekte sunulmalıdır):

21. Projede yer alanların yetkinliği (Özgeçmiş):

Araştırma Yürütücüsü
(Adı, Soyadı, İmzası)

-Taahütname ekte olmalıdır. ()

- Proje bazlı izinlerde taahhütnameye ek olarak

Aydınlatılmış Gönüllü İşletme Onam Formu sunulmalıdır. ()

EK-2

**MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
SU ÜRÜNLERİ HAYVAN DENEYLERİ YEREL ETİK KURULU
TAAHHÜTNAME**

.../.../20..

Çalışmanın Tam Adı:

Çalışma Ekibi (Adı – Soyadı, Ünvanı):

Çalışmada Sorumlu Yürütücü:

Diğer Görevliler:

- 1-
- 2-
- 3-
- 4-
- 5-
- 6-
- 7-
- 8-
- 9-
- 10-

- Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Su Ürünleri Deney Hayvanları Yerel Etik Kurulu Yönergesini okudum. Yönergeye uygun olarak çalışacağımı,
- Onay alınmış çalışmada; Deney Hayvanları Kullanım Sertifikası bulunmayan kişilere deney hayvanlarında herhangi bir işlem yaptırmayacağımı,
- Çalışma sürecinde işlemlerde ve çalışma ekibinde yapılacak değişiklikler için Yerel Etik Kurul'un iznini alacağımı,
- Çalışmanın bitimini müteakip 3 ay içerisinde Yerel Etik Kurul'a bildireceğimi,
- Bu çalışma süresince, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Su Ürünleri Deney Hayvanları Yerel Etik Kurulu Yönergesinde yer alan etik ilkelere uyacağımı, beklenmeyen ters bir etki veya olay olduğunda derhal Yerel Etik Kurul'a bildireceğimi

- Proje bazlı izin aldığım çalışmamda, Yerel Etik Kurulu onay tarihinden itibaren her yıl uygulanan prosedür ile ilgili raporlama yapacağımı

Taahhüt ederim / ederiz.

(Adı, Soyadı, İmzası)

Çalışma Yürütücüsü:

Adres:

Tel İş.

Cep:

E-posta:

EK-3

MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
SU ÜRÜNLERİ HAYVAN DENEYLERİ YEREL ETİK KURULU
(MSKÜ-SÜHADYEK)
AYDINLATILMIŞ GÖNÜLLÜ İŞLETME ONAM FORMU

LÜTFEN BU DÖKÜMANI DİKKATLİCE OKUMAK İÇİN ZAMAN AYIRINIZ !

Sayın.....

Şirket Yetkilisi olduğunuz işletmenizde bulunan
üzerinde,“”
başlıklı bir çalışma yapılması planlanmaktadır. Hayvanınızın/hayvanlarınızın bu çalışmaya
alınıp alınmaması, sizin vereceğiniz onay sonrası mümkündür.

Sahibi olduğunuz hayvanın/hayvanların çalışmaya alınmasına onay vermeden önce, bu
araştırmanın niçin yapıldığı, olası faydaları ve hayvana getireceği risk ve rahatsızlıkları
bilmeniz gerekmektedir. Bu nedenle bu formun okunup anlaşılması büyük önem taşımaktadır.
Aşağıdaki bilgileri dikkatlice okumak için zaman ayırınız.

Vereceğiniz onay tamamen gönüllülük esasına dayalıdır. Onay vermeme durumunda
hayvanınız/hayvanlarınızın çalışma dışında bırakılacaktır.

Çalışmadan kaynaklanan her türlü olumsuzluk sorumlu araştırmacı ve işletmeniz arasında
olup bu durumdan dolayı karşılaşılabilecek herhangi bir anlaşmazlık ve hukuki durumdan MSKÜ-
SÜHADYEK mesul değildir.

Araştırma Sorumlusu

(Ad, Soyad ve ünvanınızı yazınız)

1. YAPILACAK ARAŞTIRMANIN

A. BAŐLIĐI:

B. AMACI:

C. İZLENECEK OLAN YÖNTEM VE HAYVANLAR ÜZERİNDE YAPILACAK İŞLEMLER:

D. SÜRESİ:

E. KULLANILACAK HAYVANLARIN ÖZELLİKLERİ(TÜR, YAŞ, CİNSİYET):

E. KULLANILACAK TOPLAM HAYVAN SAYISI:

F. HAYVANINIZA GETİRECEĞİ OLASI FAYDALAR:

G. HAYVANINIZA GETİRECEĞİ EK RİSK VE RAHATSIZLIKLAR:

H. ÇALIŞMA YAPILACAK İŐLETMENİN YERİ, BAKANLIKÇA ONAYLI BELGE NUMARASI:

Sayın MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ SU ÜRÜNLERİ HAYVAN
DENEYLERİ YEREL ETİK KURULU(MSKÜ-SÜHADYEK)'NA

Ben..... yukarıdaki metni okudum. Çalışmanın amacını, sahibi olduğum hayvanın/hayvanların neden bu çalışmada kullanılmak istendiğini, çalışmanın olası yarar ve risklerini, projeden elde edilecek verilerin eğitim amaçlı olarak kullanılabilceğini ve bilimsel makale olarak yayımlanabileceğini anladım. İşletmemde bu çalışmanın uygulanması için gerekli yer, ekipman, personel ve hayvanın/hayvanların anlaşma uyarınca sağlanmasını kabul ediyorum.

Çalışmadan kaynaklanan her türlü olumsuzluk sorumlu araştırmacı ve işletmemiz arasındadır, bu durumdan dolayı karşılaşılabilecek herhangi bir anlaşmazlık ve hukuki durumdan MSKÜ-SÜHADYEK mesul değildir.

Bu koşullar altında, sahibi olduğum hayvanın/hayvanların söz konusu çalışmaya dahil edilmesine hiçbir baskı ve zorlama olmaksızın onay veriyorum. Proje süresince aşağıda ismi bulunan kişiyi yetkilendiriyorum.

Hayvan veya işletme sahibinin:

Adı-Soyadı:.....

İmzası:.....

Adresi:.....

Tel Numarası:.....

Hayvan veya işletme sahibi tarafından yetkilendirilen personel:

Adı-Soyadı:.....

İmzası:.....

Adresi:.....

Tel Numarası:.....

EK-4

**MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
SU ÜRÜNLERİ HAYVAN DENEYLERİ YEREL ETİK KURULU
EĞİTİM AMAÇLI BAŞVURU FORMU**

Yerel Etik Kurul Tarafından Doldurulacaktır			
Dosya No:	Başvuru Tarihi:	☐ İlk Başvuru ☐ Değişiklik (Eski Dosya No)	Onay Tarihi:

1. Başvuru tarihi:
2. Verilecek Eğitim/Dersin Adı:
3. Ders sorumlusunun ve diğer öğretim elemanlarının veya personelin ünvan, ad, çalıştığı kurum adres, deney hayvanları kullanım sertifika tarih/no ve imzaları:

Adı Soyadı	Ünvanı/Görevi	Çalıştığı Kurum / Adres	Sertifika Tarih/No	İmza:

4. Verilecek Eğitim Dönemi:
5. Eğitim Türü:
6. Uygulamaya Katılacak Öğrenci Sayısı:
7. Kullanılacak Hayvan Türleri, Sayıları, Cinsiyet, Yaş/Ağırlık:
8. Çalışmada Kullanılacak Hayvanların Sağlandığı Yer:
9. Eğitim Amaçlarının Teknik Olmayan Özeti:

10. Deney Hayvanı ile Yapılacak Eğitimin İsmi:

11. Eğitimde prosedür kullanılacak mı? Kullanılacaksa 12. Maddeden itibaren formun doldurulması gereklidir. Kullanılmayacaksa deney hayvanlarının kullanılacağı eğitimde 17.- 21. Madde dahil doldurulması zorunludur.

12. Deney hayvanı ile yapılacak prosedürün sebep olacağı acı, eziyet, ıstırap ve kalıcı hasar düzeyi:

13. 3R ilkesinin prosedürde uygulanma şekli:

14. Hayvanların yaşamları boyunca acı ve ıstırap çekmemesi ya da çektikleri ıstırapın azaltılması için alınacak önlemler:

15. Prosedürde kullanılacak deney hayvanlarının birden fazla uygulamada kullanılıp kullanılmayacağı:

16. Prosedürde kullanılacak deney hayvanlarının bakım yeri, süresi, yetiştirme ve bakım koşulları:

17. Gerektiğinde kullanılacak anestezi ve analjezik madde türü, miktarı ve veriliş yolu:

Madde	Doz	Verilme Yolu	Etki Süresi	Literatür

18. Gerektiğinde kullanılacak İnsancıl Öldürme (ötenazi) yöntemi:

Madde/Yöntem	Doz	Verilme Yolu	Literatür

19. Gerektiğinde ölü hayvanların yok edilme yöntemi:

20. Gerektiğinde prosedürün sonlandırılma kriterleri (hastalık, projeye uyulmaması, deney hayvanının refah koşullarının sağlanmaması, kurallara uyulmaması vb.):

21. Canlı hayvanlar üzerinde çalışma uygulayacakların eğitim sertifikaları (ekte sunulmalıdır):

Ders Sorumlusu
(Adı, Soyadı, İmzası)

-Taahütname ekte olmalıdır. ()